

Школа діалогу для дітей, які прибули

Аркуш 3

Даємо щось від себе

Нові діти, які прибули навчаються допомагати і просити інших про допомогу.

Вступ

Запитай дитину, чи могла б допомогти іншій особі з заклиненим замком, який не хоче закриватись, буде вона одразу готова допомогти! Це дуже приємно, коли можемо комусь допомогти, правда? Можливість дати комусь підтримку і зробити щось для іншої особи дає відчуття, що ти потрібний.

Кожен потребує почуватись потрібним.

В цьому посібнику знайдеш сценарій уроку, під час якого запросиш учнів докласти цеглину до праці класу і школи. Хочемо, щоб дякуючи цьому діти могли відчуті, що вони є потрібними і можуть мати вплив на оточення. Це є особливо важливим для учнів, які на щодень вважають, що не мають великого впливу на те, що їх зустрічає. Більше того, даючи дітям завдання і обов'язки, працюємо над збільшенням в них почуття громади. Коли виконують конкретні завдання, допомагають іншим в класі або школі. Цим способом клас і школа стають місцем, в якому здобувається важливий життєвий досвід і вміння, а також присвоюється основи характерні для активних і зацікавлених у всьому громадян.

Діти отримують задоволення з допомоги іншим і помічають, що така допомога дає іншій особі радість. Більше того, виявляється, що вміння допомогти іншим або піклуватись про інших підносить почуття своєї вартості і спричиняє, що наші особисті переживання відходять на задній план.

Поняття «дати щось з себе» чи «докладати свою цеглину» маємо на думці не тільки дати можливість учням допомагати іншим. Іншим аспектом такої ситуації може бути також спільне міркування чи навіть спільне рішення по відношенню до конкретної тези: наприклад обміркування, як будете святкувати день народження у Вашій групі. Ситуації, в яких учні можуть спільно думати і вирішувати, збільшують їх бажання брати участь в житті спільноти. Якщо маєш можливість висловитись на тему прикраси зали, будеш потім також відчувати відповідальність за елементи обладнання, які в ній появляться. Зобов'язання зробити так, що будеш теж звертати увагу іншим, щоб обережно поводитись з тими речами.

Нижче представлений урок дає можливість, щоб разом з учнями з Твого класу:

- потренуватись, як добре допомагати (замість втручатись насильно);
- подумати над тим, в чому могли б собі взаємно допомогти в класі; залежить від групи, яке рішення приймеш, які активності вибереш.

В програмі *Школа Діалогу* опрацьовано також способи, як давати щось від себе на рівні цілої школи або околиці, в якій живуть учні.

Чи можу Тобі допомогти?

Мета уроку

Учні взнають, як можуть докладати свою цеглину допомоги в класі.

Матеріали

- Пазли
- Ілюстрації «Допомога під час гри і роботи», «Радість»

Приготування

- Прочитай вступ до цього листа
- Придумай, як створиш учням можливість надавати допомогу (подивись якісь пропозиції з уроку, або передусім дозволь їм, щоб самі висловлювали свої ідеї).

План уроку

- ▶ Привітання
- ▶ Що будемо робити і чого будемо вчитись? Допомагаємо собі навзаєм
- ▶ Допомагаємо в класі
- ▶ Що ми зробили і чого навчилися?
- ▶ Закінчення

▶ Привітання

Проведи *Привітання*, наприклад активність описані нижче.

Допоможи мені встати!

Учні стають в пари (найкраще, щоб пару створили особи подібного росту) так, щоб спирались на себе плечима. Беруть себе руками за лікті. Тепер пробують сісти одночасно на підлозі, не відпускаючи обіймів.

Похвали їх, коли їм це вдасться, дякуючи добрій співпраці. Тепер учні пробують в парах встати, знову допомагаючи собі і даючи вказівки. Повторіть це в будь якого разу один раз. Нехай учні, яким вдалось, дадуть вказівки іншим парам. Молодші діти можуть виконувати це завдання, сидячи на підлозі передом до себе і тримаючись за руки. Нехай поpróbують в цей спосіб встати.

Що будемо робити і чого будемо навчатись?

Під час «Привітання» рахувалось те, як допомагаємо собі взаємно. Сьогодні придивимось тому, як можемо добре допомагати собі взаємно в групі. В разі чого заповни вступ описом активності, яку хочеш додатково з ними виконати.

Зверни увагу учням на план занять і запитай, чи вони його приймають.

Допомагаємо собі взаємно

Учні сидять у колі.

Попроси одну з осіб, щоб почала складати пазли на столі (спочатку обговори з вибраною особою, як буде виглядати це завдання).

За хвилину підійди до неї і приєднайся до складання: *Допоможи тобі, щоб вдалось тобі швидше!* Починаєш непрошений(-а) складати пазли з тою особою, поводячись при цьому в спосіб домінуючий і забираючи частини, які лежать перед нею, кажучи: *«Покажу тобі, як треба їх скласти!»*

Зупинись і запитай учнів: *Чи на вашу думку добре тут допоміг(-ла)? Що було не так? Як ми це називаємо? Нав'язуванням! Не запитався(-лась), чи можу допомогти.* Зпитай особу, якій допоміг(-ла): *Як почувався(-лась), коли тобі допомагав(-ла)?* Допоможи їй в будь якому разі назвати це, що відчуває.

Ще раз зіграйте сцену з пазлами. Підійди до столу і скажи: *Але складні пазли! Чи маю тобі допомогти?* Почекай, аж учень скаже «так». Запропонуй: *Може найкраще було б скласти спочатку кутки і рамку? Подивись, треба пошукати ті частини, які мають прямий край. Допомогти тобі шукати?*

Чи тепер я повівся(-лась) добре? Що зробив(-ла) інакше? Запитай учня, як тепер почувався і допоможи йому в будь якому разі назвати це відчуття. *Чи в нашій групі теж так робимо? Як хочемо, щоб це виглядало в нашій групі? Спочатку питаємо, а потім допомагаємо! Часом хочеш, щоб хтось тобі допоміг. Можеш в цей час сказати: Чи можеш мені допомогти?*

В іншому разі дальша активність для молодших учнів:

Розклади на столах різного виду пазли або інші матеріали/завдання, при яких учні можуть допомагати собі взаємно. Представ тезу завдання з одним з учнів. Учень починає складати пазли. *Чи я маю тобі допомогти?* Почекай на (позитивну) відповідь від учня, а потім вишукуй і подавай йому кусочки, щоб він міг сам їх складати. В іншому випадку дай йому підказки.

Попроси пізніше двох учнів, щоб разом представили такий спосіб дій, в іншому випадку разом з використанням інших матеріалів ніж пазли. Тепер скажи, щоб половина групи зайнялась складанням пазлів. Інші учні можуть шукати осіб, яким будуть допомагати. Ходи по класу і хвали учнів, які добре допомагають іншим.

Закінчи, кажучи: *Коли комусь допомагаємо, спочатку мусимо запитати, чи йому це підходить.*

Допомагаємо класу

Учні сидять в колі. *Подумаємо тепер над тим, чим ми могли б допомагати взаємно.* Попроси учнів, щоб подумали в парах, чим собі тепер часто допомагають. Наведи приклади завдань, які є до виконання в класі, як наприклад

витирання дошки, роздавання матеріалів, розставлення крісел на лавках. Покажи ці дії, якщо деякі учні не знають ще достатньо добре мови. Дай їм час для роздумів, після чого попроси, щоб коротко поговорили в парах на цю тему. Поеднай учнів, які гірше знають мову, з однією чи двома особами, які вільно володіють нею. Попроси кожну з пар подати один видуманий приклад.

Маємо завдання, при яких допомагаємо взаємно (вкази на всіх учнів) і завдання, в яких деякі з нас часто допомагають іншим. Вчисли при цьому подані учнями приклади.

Зверни водночас увагу на ефект такої допомоги. Яке це відчуття, коли комусь допомагаємо? А яке потім?

Після чого пізнаєш в другій особи, що добре їй допоміг(-ла)?

Можна зауважити, що та особа є в цей час радісна. Покажи учням ілюстрацію «Радість».

Яке це відчуття, коли допомагаємо іншим? Це спричиняє, що стаємо радісними!

Чи можемо придумати ще більше речей, з якими могли б ми допомагати?

У випадку молодших учнів:	У випадку старших учнів:
<ul style="list-style-type: none"> - Відчиняти двері і зачиняти їх, коли заходите в залу і виходите; - Допомога в ритуалі привітання; - Приготування матеріалів; - Питання учнів про те, яку гру/завдання вибирають; - Піти до іншого класу з якимсь питанням або занести щось; - Допомога при роздаванні їжі і напоїв; - Опіка над новим учнем; - Допомога при зав'язанні шнурівок. 	<ul style="list-style-type: none"> - Пояснення правил новій особі; - Допомога з завданнями з предмету, який добре вдається; - Допомога з визначенням завданням; - Подбати про контакт з учнем, який є відсутній з причини хвороби; - Підготувати листок з бажаннями для особи, яка має день народження; - Допомога у разі конфлікту; - Провести нового учня по школі; - Допомогати комусь, хто не почувається в класі занадто добре.

Впередусім дозволь учням, щоб самі представили свої ідеї. Це можуть бути наприклад:

Вибери з учнями, в який спосіб/-и хотіли б допомагати собі в класі. Покажи, як ця допомога мала б виглядати. Можеш також попросити одного з учнів, щоб це зробив. Зроби в разі чого фотографію, яка ілюструє такий спосіб допомоги. Якщо маєте в класі дошку завдань, можеш дописати на ній це завдання.

Що ми зробили і чого навчились?

Сьогодні ми дізнались, як можна допомагати іншій особі добрим способом. Допомогаючи і приймаючи допомогу, спричиняємо радість іншій особі і собі. Придумаємо також, в чому могли б допомагати собі в класі.

Закінчення

Проведи *Закінчення*, наприклад дію описану нижче.

Довірся мені!

Виясни, що учні будуть собі допомагати.

Покажи це спочатку з однією з осіб. Попроси її закрити очі.

Візьми її за плечі і проведи по залу так, щоб не вдарилась в ніщо. Йди дуже повільно і давай учневі дрібні вказівки: Так, добре!

Або: Стоп!

Запитай, хто з учнів наважиться виконати це завдання. Нехай особи, які мають бажання, будуть в тій грі «ведучими». Інші нехай придивляються, як інші дають собі раду.

Хвали учнів, які добре допомагають своїм товаришам, так щоб ті в ніщо не вдарили.

Вчитель

- Став перед учнями виклики, які будуть змушувати їх бути самостійними.
- Використовуй щоденно ситуації, які будуть змушувати їх бути самостійними.
- Вигадай весь час наступні речі, які дозволять учням докладати свою цеглину.
- Показуй велику довіру до компетенцій і витривалості дітей.
- Показуй великі очікування від учнів.
- Хвали особи, які допомагають іншим.
- Проси, щоб учні ділились своїми відчуттями на тему допомоги. Після чого вони впізнали, що їхні дії були помічні?
- Заохочуй учнів до хвали інших за допомогу: що було найбільш помічним?

Дальші дії

Допомагаємо в класі

В найближчому часі дай учням можливість працювати над їхніми малюнками.

Стіна Потреб і Пропозицій

Можеш розширити питання допомоги в класі, створюючи «Стіну Потреб і Пропозицій». Повісь в залі два кольорові аркуші паперу. На аркуші під назвою «ПОТРЕБИ» учні можуть записувати (або малювати чи причіпляти фотографії), що вони потребують. Мусять подати при цьому своє ім'я.

На аркуші «ПРОПОЗИЦІЇ» або «ДОПОМОГА» записують, з чим могли б допомогти. Аркуші можеш також назвати: «Допомога» і «Прохання допомогти». В цей спосіб учні будуть бачити, кому можуть пропонувати допомогу і до кого можуть звернутись за нею.